

Moynaq rayoni

№ 05/593

«22» - май 2018-jil

«Мойнақ району ҳақимлигинде физикалық хэм юридикалық шахслардын мүрәжатлары менен ислесиў тәртиби ҳаққында»ғы Режени тастыйықлаў туўралы

«Физикалық хэм юридикалық шахслардын мүрәжатлары ҳаққында»ғы Өзбекистан Республикасы хэм Қарақалпақстан Республикасы Нызамларына муўапық хэмде Өзбекистан Республикасы Министрлер Кабинетиниң 2018-жыл 7-майдағы «Мәмлекетлик органларында, мәмлекетлик мәкемелерде хэм мәмлекет қатнасындағы шөлкемлерде физикалық хэм юридикалық шахслардын мүрәжатлары менен ислесиў тәртиби ҳаққындағы Үлгили нызамды тастыйықлаў ҳаққында»ғы 341-санлы, Қарақалпақстан Республикасы Министрлер Кеңесиниң 2018-жыл 14-майдағы 324-санлы қарарларының орынланыўын тәмийинлеў мақсетинде,

Мойнақ району ҳақиминиң ШЕШИМИ:

1. Қарақалпақстан Республикасы Министрлер Кеңесиниң 2018-жыл 14-майдағы 324-санлы қарары орынлаў ушын басшылыққа алынсын.
2. «Мойнақ району ҳақимлигинде физикалық хэм юридикалық шахслардын мүрәжатлары менен ислесиў тәртиби ҳаққында»ғы Реже 1-қосымшаға муўапық тастыйықлансын.
3. Район аймағындағы мәкеме, кәрхана, шөлкемлери бир ай мүддетте: усы шешим менен тастыйықланған Нызам тийкарында физикалық хэм юридикалық шахслардын мүрәжатлары менен ислесиў тәртиби ҳаққындағы нызамларын ислеп шықсын хэм тастыйықласын.
өзлериниң норматив-хуқықый хуҷжетлерин усы шешимге муўапықластырсын.
3. Мойнақ району ҳақиминиң 2-қосымшаға муўапық айрым шешимлери өз күшин жойтқан деп есаплансын.
3. Усы шешимниң орынланыўын қадағалаў район ҳақиминиң орынбасарларына (А.Қурбаниязов, И.Мырзамбетов, Б.Менглибеков, А.Утеўлиев, А.Сейлханов, З.Утегенова) жүкленсин.

Мойнақ району
ҳақими:

С.Данияров

Мойнақ району ҳақиминиң

2018-жыл « 22 » Май

санлы шешимине

1-қосымша

**Мойнақ району ҳақимлигинде физикалық хэм юридикалық шахслардың
мүрәжатлары менен ислесиў тәртиби ҳаққында
РЕЖЕ**

1-бап. Улыўма қағыйдалар

1. Усы Реже (кейинги орынлада Реже деп аталады) «Физикалық хэм юридикалық шахслардық мүрәжатлары ҳаққында»ғы Өзбекистан Республикасы хэм Қарақалпақстан Республикасы Нызамларына (кейинги орынларда Нызам деп аталады) муўапық Мойнақ району ҳақимлигинде физикалық хэм юридикалық шахслардың мүрәжатлары (кейинги орынларда мүрәжат деп аталады) менен ислесиў тәртибин белгилейди.

2. Усы Реженің әмел етиўи:

көрип шығыў тәртиби ҳақимшилиқ жуўапкершилиқ ҳаққындағы, пуқаралық процессуал, жынаят-процессуал, жынаят-орынлаў, экономикалық процессуал нызам хўжетлери хэм басқа нызамлар менен белгиленген мүрәжатларға;

мәмлекет органларының, шөлкемлериниң, сондай-ақ олар қурамындағы бөлимлериниң өз-ара жазыспаларына қарата енгизилмейди.

3. Усы Режеде төмендеги тийкарғы түсиниклер қолланылады:

арза – хуқықларды, еркинликлерди хэм нызамлы мәплерин әмелге асырыўда жәрдем көрсетиў ҳаққындағы өтиниш баян етилген мүрәжат;

усыныс – мәмлекетлик хэм жәмийетлик жумысларын жетилистириўге қаратылған пикирлерди өз ишине алған мүрәжат;

шағым – бузылған хуқықларды, еркинликлерди тиклеў хэм нызамлы мәплерди қорғаў ҳаққындағы талап баян етилген мүрәжат;

аноним мүрәжат – физикалық шахстың фамилиясы (аты, әкесиниң аты), оның жасаў орны ҳаққындағы мағлыўматлар яки юридикалық шахстың толық атамасы, оның жайласқан орны (почта мәнзили) ҳаққындағы мағлыўматлар көрсетилмеген ямаса олар ҳаққында жалған мағлыўматлар көрсетилген мүрәжат, сондай-ақ, оны идентификация етиў имканиятын бермейтуғын электрон мүрәжат яки имза менен тастыйықланбаған жазба мүрәжат;

мүрәжаттың дубликаты – қандайда бир физикалық яки юридикалық шахстың мүрәжатының көширме нусқасы;

тәкирарий мүрәжат – алдынғы мүрәжаты бойынша қабыл етилген қарар үстинен шағым етилген яки басқаша тәризде наразылық билдирилген, сондай-ақ, егер тәкирарий мүрәжат келип түскен ўақытта көрип шығыўдың нызам хўжетлеринде белгиленген мүддети питкен болса, алдынғы мүрәжат өз ўақтында көрип шығылмағанлығы ҳаққында хабар етилген, қандайда бир физикалық яки юридикалық шахстан келип түскен мүрәжат;

электрон мүрәжат – белгиленген тәртипте мәлимлеме-коммуникация технологиялары қураллары арқалы берилген, соның ишинде район ҳақимлигиниң рәсмий веб-сайтына жайластырылған мүрәжат, реал ўақыт режиминде мәлимлеме-коммуникация технологияларынан пайдаланған ҳалда берилген аўызеки мүрәжатлар буннан тысқары.

ғалабалық қабыллаў – район ҳақим хэм оның орынбасарларының физикалық шахслар хэм юридикалық шахслардың ўәкиллери менен ғалабалық ушырасыўларында мүрәжатларды қабыл етиўге қаратылған хәрекетлер;

видео-конференц-байланысы – узақта жайласқан бир неше абонентлердиң реал ўақыт режиминде аудио хэм видео хабар алмасыў имканияты менен мәлимлеме-коммуникация технологияларынан пайдаланған ҳалда интерактив бирге ислесиўи;

мәмлекет қатнасыўындағы шөлкем – устав фондында мәмлекет үлеси болған коммерциялық шөлкем ямаса толық яки белгили бөлеги мәмлекет органы тәрпинен шөлкемлестирилген коммерциялық емес шөлкем.

4. Мүрәжатлар аўызеки, жазба яки электрон формада арза, усыныс хәм шағым түринде берилиўи мүмкин.

Район ҳәкимлигиниң «исеним телефоны»на келип түскен мүрәжатлар аўызеки мүрәжат сыпатында усы Режеде белгиленген тәртипте қабыл етиледи, дизимге алынады хәм көрип шығылады.

Район ҳәкимлигиниң рәсмий веб-сайты арқалы яки рәсмий электрон почта мәнзилине келип түскен мүрәжатлар электрон мүрәжатлар тәрзинде қабыл етиледи хәм усы Режеде белгиленген тәртипте көрип шығылады.

Өзбекистан Республикасы Президентиниң Виртуал қабыллаўханасы, Интернет тармағында, Бирден бир интерактив мәмлекет хызметлери порталы (Хүкиметлик порталы) арқалы келип түскен мүрәжатлар электрон мүрәжатлар тәрзинде қабыл етиледи хәм Министрлер Кабинетиниң 2016-жыл 3-июньдағы 188-санлы қарары менен тастыйықланған Интернет тармағында Өзбекистан Республикасының Хүкиметлик порталы ҳаққындағы нызам талаплары есапқа алынған ҳалда усы Режеде белгиленген тәртипте көрип шығылады.

Ғалаба хабар қураллары редакцияларынан келип түскен мүрәжатлар Нызамда хәм усы Режеде нәзерде тутылған тәртипте хәм мүддетлерде көрип шығылады.

Мүрәжатлар мәмлекетлик тилинде хәм басқа тиллерде берилиўи мүмкин.

2-бап. Физикалық хәм юридикалық шахслардың мүрәжат етиў хуқықлары кепилликлери

5. Нызамға көре, физикалық хәм юридикалық шахсларға мәмлекетлик органларына, шөлкемлерге хәм олардың лаўазымлы шахсларға жеке тәртипте яки жәмәат болып мүрәжат етиў хуқықы кепилленеди.

Мүрәжат етиў хуқықы ыхтиярлы әмелге асырылады. Хеш ким бирде-бир мүрәжатты қорғаўға ямаса оған қарсы қаратылған хәрекетлерде қатнасыўға мәжбүр етилиўи мүмкин емес.

Мүрәжат етиў хуқықының әмелге асырылыўы басқа физикалық хәм юридикалық шахслардың хуқықларын, еркинликлерин хәмде нызамлы мәплерин, сондай-ақ, жәмийет хәм мәмлекет мәплерин бузбаўы керек.

Нызамға муўапық сырт ел мәмлекетлериниң физикалық хәм юридикалық шахслары, пуқаралығы болмаған шахслар Өзбекистан Республикасы мәмлекетлик органларына, шөлкемлерге хәм олардың лаўазымлы шахсларына усы Нызамға муўапық мүрәжат етиў хуқықына ийе.

6. Мүрәжат етиў хуқықынан пайдаланылып атырғанда физикалық шахстың жынысы, расасы, миллети, тили, дини, социаллық шығысы, исеними, жеке хәм социаллық жағдайына, сондай-ақ, юридикалық шахслардың меншик түри, жайласқан орны (почта мәнзили), шөлкемлестириў-хуқықый түрлерине хәм басқа жағдайларына қарап кемситиўге жол қойылмайды.

7. Район ҳәкимлигиниң лаўазымлы шахслары мүрәжатларды көрип шығыўда Өзбекистан Республикасы Конституциясы, Қарақалпақстан Республикасы Конституциясы хәмде Өзбекистан Республикасы хәм Қарақалпақстан Республикасы Нызамлары талапларына бойсыныўы, олардың толық объектив түрде хәм өз ўақтында көрип шығылыўы ушын иләжлар көриў, физикалық хәм юридикалық шахслардың бузылған хуқықлары, еркинликлери тиклениўин хәмде нызамлы мәплериниң қорғалыўын тәмийинлеў бойынша өз ўәкилликлери шеңберинде иләжлар көриўи шәрт.

8. Мүрәжатлар район ҳәкимлигиниң лаўазымлы шахслары тәрпинен қабыл етилиўи хәм көрип шығылыўы шәрт, усы Режениң 6-бабында нәзерде тутылған жағдайлар буннан тысқары.

9. Мүрәжатларды қарап шығыўда физикалық шахслардың жеке турмысы, юридикалық шахслардың жумысы ҳаққындағы мағлыўматлар олардың разылығысыз, сондай-ақ, мәмлекетлик сырды ямаса нызам менен қорғалатуғын басқа сырды қурайтуғын мағлыўматлардың, егер бул физикалық хәм юридикалық шахслардың хуқықлары,

еркинликлери хәмде нызамлы мәплерин кемситетуғын болса, басқа да мағлыұматлардың район ҳәкимлигиниң лаўазымлы шахслары тәрәпинен жәрия етилиўине жол қойылмайды.

Физикалық хәм юридикалық шахс ҳаққындағы, мүрәжатқа тийисли болмаған мағлыұматларды анықлаўға жол қойылмайды.

Физикалық шахстың илтимасына көре оның шахсына тийисли бирде-бир мағлыұмат жәрия етилмеўи керек.

10. Физикалық шахсты, оның ўәкилин, олардың шаңарақ ағзаларын, юридикалық шахсты, оның ўәкилин хәм юридикалық шахс ўәкилиниң шаңарақ ағзаларын олар өз ҳуқықлары, еркинликлери хәмде нызамлы мәплерин жүзеге шығарыў яки қорғаў мақсетинде район ҳәкимлигиниң лаўазымлы шахсларына мүрәжат еткенлиги, сондай-ақ, мүрәжатларда өз пикирин билдиргенлиги хәм сынға алынғанлығы ушын қуўдалаў қадаған етиледі.

3-бап. Мүрәжатларды беріў хәм оларды көрип шығыў тәртиби.

11. Муражатлар оларда қойылған мәселелерди шешиў өз ўәкиллиги шеңберине киретуғын район ҳәкимлигине яки ҳәкимликтин лаўазымлы шахсына тиккелей яки бойсыныў тәртибинде жоқары турыўшы органына бериледи.

Физикалық хәм юридикалық шахслар мүрәжатты өз бетинше беріўге, сондай-ақ, бул бойынша ўәкилликти өз ўәкилине беріўге ямаса мүрәжатты почта байланыс қураллары арқалы яки электрон формада жиберіўге ҳақлы.

Жас өспиримлер, мәмилеге уқыпсыз хәм мәмилеге уқыпшылығы шекленген шахслардың мәплерин гөзлеген мүрәжатлар олардың нызамлы ўәкиллери тәрәпинен нызам ҳүжжетлеринде нәзерде тутылған тәртипте берилиўи мүмкин.

12. Физикалық шахстың мүрәжатында физикалық шахстың фамилиясы (аты әкесиниң аты), оның жасаў орны ҳаққындағы мағлыұматлар көрсетилген болыўы керек.

Юридикалық шахстың мүрәжатында юридик шахстың толық атамасы, оның жайласқан орны (почта мәнзили) ҳаққындағы мағлыұматлар көрсетилген болыўы керек.

Физикалық хәм юридикалық шахслардың мүрәжатында район ҳәкимлигиниң анық аты, мүрәжат жиберилип атырған лаўазымлы шахстың лаўазымы хәм (яки) фамилиясы (аты, әкесиниң аты) көрсетилген, сондай-ақ мүрәжаттың мазмуны баян етилген болыўы керек.

Мүрәжатларда мүрәжат етиўшилердиң электрон почта мәнзили, байланыс телефонлары хәм факслери номерлери көрсетилиўи мүмкин.

Мүрәжат етиўшилердиң ўәкиллери арқалы берилген мүрәжатларға олардың ўәкиллигин тастыйықлаўшы ҳүжжетлер қосымша етилиўи керек.

13. Мүрәжатқа ол бойынша бурын қабыл етилген қарарлар яки олардың көширме нускалары, сондай-ақ, оны көрип шығыў зәрүр болған басқа ҳүжжетлер қосымша етилиўи мүмкин, бул ҳүжжетлер қайтарылмайды, мүрәжат етиўши оларды қайтарыў ҳаққында жазба арза берген жағдайлар буннан тысқары.

Көрсетип өтилген ҳүжжетлер мүрәжат тийислилиги бойынша басқа мәмлекетлик уйымға, шөлкемге яки олардың лаўазымлы шахсына жиберилген мүрәжатқа қосымша етилиўи керек.

14. Мүрәжат почта байланыс қураллары арқалы конвертте келип түскенде конвертте мүрәжат хәм оған қосымшалар бар екенлиги тексериледи.

Конвертте мүрәжат болмаса яки ол зақымланған болса, сондай-ақ, мүрәжатта көрсетилген қосымшалар болмаса, акт дүзилип, оның бир нускасы мүрәжат етиўшиге конвертте көрсетилген мәнзил бойынша жибериледи.

Келип түскен мүрәжатлар конвертлары мүрәжат етиўшиниң мәнзили, мүрәжаттың жиберилген хәм алынған ўақтың анықлаў ушын сақлап қалыныўы мүмкин.

15. Жазба мүрәжат етиўши физикалық шахстың имзасы ямаса мүрәжат етиўши юридикалық шахс ўәкиллиги шахстың имзасы менен тастыйықланған болыўы лазым.

Физикалық шахстың жазба мүрәжатын мүрәжат етиўшиниң имзасы менен тастыйықлаў имкани болмаған жағдайда, бул мүрәжат оны жазып берген шахстың имзасы менен тастыйықланып, оның фамилиясы (аты, әкесиниң аты) хәм қосымша рәўиште жазылып қойылыўы керек.

16. Мүрәжатларды беріў мүддетлери қағыйда ретинде, белгиленбейди.

Айрым жағдайларда, егер район хәкимлиги лаўазымлы шахсларының мүрәжатты көрип шығыу бойынша имканиятларына, физикалық хәм юридикалық шахслардың хуқықлары, еркинликлери хәмде ызыамлы мәплерин өз ўақтында әмелге асырыу хәм қорғауды тәмийинлеу зәрүрлигине байланыслы болса, сондай-ақ, ызыамларда нәзерде тутылған баска тийкарларға көре мүрәжатты бериу мүддети белгилениуи мүмкин.

Бойсыныу тәртибинде жоқары турыушы уйымға арза ямаса шығым физикалық яки юридикалық шахсқа оның хуқықлары, еркинликлери хәмде ызыамлы мәплерин бузыушы хәрекет (хәрекетсизлик) садыр етилгенлиги ямаса қарар қабыл етилгенлиги анықланған пайттан баслап узағы менен бир жылдан кешиктирмей бериледи.

Арза яки шағым бериудин себепли жағдайларға байланыслы өткерип жиберилген мүддети арзаны яки шағымды көрип шығыушы район хәкимлигинин лаўазымлы шахсы тәрәпинен тикленеди.

17. Физикалық хәм юридикалық шахслар өз мүрәжатын ол көрип шығылғанға шекем хәм көрип шығылып атырған пайтта мүрәжат бойынша қарар қабылланғанға шекем жазба яки электрон формада арза бериу жолы менен шығарып алыу хуқықына ийе. Бундай арза түскен жағдайда мүрәжатты көрип шығыу тоқтатылады хәм үш күн даўамында мүрәжат мәмлекетлик органының хаты менен мүрәжат етиушиге қайтарылады.

Мүрәжатты шығарып алыу хәққындағы арза район хәкимлиги тәрәпинен ызыам бузылыуларын анықлау хәм сапластырыу бойынша ис-илажлар көрилиуине тәсир етпейди.

4-бап. Район хәкимлигинде мүрәжатлар менен ислесиюди шөлкемлестириу

18. Район хәкимлигинде физикалық хәм юридикалық шахслардың мүрәжатлары менен ислесию усы Режеге 1-қосымшаға муўапық схемаға тийкар әмелге асырылады.

19. Түскен мүрәжатларды қабыллау, дизимге алыу хәм көрип шығыу ушын жиберию, сондай-ақ мүрәжатлардың есабатын жүритию хәм көрип шығылыуын қадағалау район хәкимлигинин канцелярия бөлимине жүклетиледи.

Район хәкимлигине келип түскен мүрәжатлар көлеминен, хызметкерлер саны хәм жұмыс көлеминен келип шыққан халда өз алдына мүрәжатлар менен ислесию бөлим, бөлимше яки топар шөлкемлестирилиуи мүмкин.

Мүрәжатлар менен ислесию бөлимшеси мүрәжатлардың көрип шығылыуын қадағалау мәселелеринде тиккелей район хәкимине бойсынады.

20. Район хәкимлигинин канцелярия бөлими:

район хәкиминин орынбасарлары, қәнийгелери, бөлим, топар басшылары тәрәпинен мүрәжатлардың көрип шығылыуын турақлы қадағалайды хәм оның мониторингин алып барады, олардың өз ўақтында хәм зәрүр тәрзде корип шығылыуын тәмийинлеу ис-илажларын көреди.

Мүрәжатлардың көрип шығыу мүддетлери хәм тәртибинин орынлаушылар тәрәпинен бузылыуы хәққында район хәкимин дәрхәл хабардар етеди.

Мониторинг нәтийжелери бойынша хәр айда район хәкимине мүрәжатлар көрип шығылыуы жағдайы хәққындағы мәлимлемени, зәрүрият болғанда, анықланған кемшиликлерди сапластырыу, мүрәжатлар хәққындағы ызыам хужжетдери бузылыуына жол қойған хызметкерлерине қарата жуўапкершилик мәселелерин көриу бойынша тийисли усыныслар менен биргеликте усынады.

21. Мүрәжатлар менен ислесию бойынша бөлимше шөлкемлестирилген жағдайда, бөлимшенин хызметкерине төмендеги қосымша талаплар қойылады:

орта-арнаўлы яки жоқары мағлыўматқа ийе болыу;

кеминде үш жыллық ис стажы болыуы;

олардың район хәкимлиги бөлимшеси жұмыслары, функциясына тийисли мәжбуриятлары хәққында хабардар болыу;

жоқары руўхый әдеп-икрамлылық пазыйлетлерге ийе болыу;

кирисимлилик;

заманагөй хабар-коммуникация технологияларын коллана билиу.

Бөлімше хызметкери мүрәжатлар менен ислесиў бойынша өз хызметин әмелге асырыўда кишипейил, талапшаң, итибарлы болыўы керек, мүрәжат етиўшилерге әлпайым, салмақлы хәм итибарлы, шахстың шанын кемситпеўи, оған қарата мехрибан болыўы шәрт.

Мүрәжатлар менен ислесиў бөлими хызметкери өз хызмет ўазыйпаларын орынлаў ўақтында сыртқы көриниси бойынша физикалық хәм юридикалық шахслардың район хәкимлигине хүрмет пенен мүнәсибетте болыўына көмеклесиў, улыўма қабыл етилген жумыс тәртибине әмел қылыўы салмақлы хәм тәртипли болыўы керек.

22. Район хәкимлиги мүрәжатлар менен ислесиў хызметкерин оқытады хәм үш жылда кеминде бир мәрте олардың тәжирийбесин асырады.

23. Район хәкимлиги усы Режениң талапларына көре, мүрәжатлар менен ислесиўде электрон хүжжет айланыўы системасын енгизиўи мүмкин.

Район хәкимлигинде мүрәжатлар менен ислесиў:

Өзбекистан Республикасы Президенти Виртуал қабыллаўханасы хәм Хүкимет порталы арқалы келип түскен мүрәжатлар электрон формада;

Өзбекистан Республикасы Президентиниң Қарақалпақстан Республикасындағы, райондағы Халық қабыллаўханалары арқалы келип түскен мүрәжатлар жазба яки электрон формада алып барылады.

24. Халық пенен туўрыдан-туўры пикирлесиўди шөлкемлестириў, мүрәжатлардың көрип шығылыўы үстинен системалы мониторинг хәм қадағалаўды әмелге асырыў, сондай-ақ, мүрәжатлар менен ислесиўде заманағөй хабар-коммуникация технологияларынан пайдаланыў мақсетинде район хәкимлигиндеги лаўазымлы шахслары өз виртуал қабыллаўханаларын шөлкемлестириўи мүмкин.

Виртуал қабыллаўханалары район хәкимлигиниң қайсы лаўазымлы шахсы тәрәпинен дүзилген болса сол шахс атынан жумыс алып барады.

25. Физикалық хәм юридикалық шахстын мүрәжатында көрсетилген мәселени хәр тәрәплеме хәм өз ўақтында шешиў мақсетинде, мүрәжатта көрсетилген мәселени көрип шығыў (шешиў) бир неше мәмлекетлик органлары хәм шөлкемлериниң ўәкиллигине кирсе, мүрәжатты көрип шығыўшы орган басқа мәмлекетлик органлары хәм шөлкемлерине физикалық хәм юридикалық шахстың мүрәжатын коллегиял еситиўди өткериў ушын мүрәжат етиўге ҳақлы.

5-бап. Мүрәжатларды көрип шығыў тәртиби хәм мүддетлери

26. Жазба хәм электрон (қағазға басып шығарылған) мүрәжатлар мүрәжатларды дизимге алыў журналына тийисли жазыўларды киритиў, усы Режеге 2-қосымшаға муўапық форма бойынша есапқа алыў карточкасын толтырыў хәм мүрәжаттың биринши бети төменги оң бөлегинде дизимге алыў штампын қойыў жолы менен район хәкимлигиниң канцелярия бөлиминде дизимге алынады.

Мүрәжатлар жазба ямаса электрон тәризде дизимге алыныўы мүмкин.

Мүрәжатларды дизимге алыў журналында мүрәжаттын қатар саны, мүрәжат еткен физикалық шахстын фамилиясы (аты хәм атасының аты) оның жасаў мәнзили, юридикалық шахстың аты, оның жайласқан орны, мүрәжаттың қысқаша мазмуны, мүрәжат қабыл етилген сәне, дубликат яки мүрәжатлардың тәкирарыйлығы, қадағалаўға алынғанлығы ҳаққындағы белги, орынлаўшы етип белгиленген бөлим аты, сәне көрсетилген ҳалда орынлаў ҳаққындағы белги көрсетиледи.

Дизимге алыў штампында Район хәкимлигиниң аты (улыўма қабыл етилген қысқартырылған аты яки қысқартпа көрсетилиўи мүмкин), мүрәжаттың келип түскен сәнеси хәм дизимге алынған саны көрсетиледи.

Мүрәжатлардың қатар санлары хәр жылы басынан жаңадан есапланады.

27. Физикалық шахслар хәм юридикалық шахслардың ўәкиллери Район хәкимлигине аўызеки мүрәжат еткенде олар тәрәпинен усынылған жазба мүрәжатлар хәмде басқа материаллар қабыл етилиўи хәм усы Режениң 26-бәнтинге муўапық толтырылған есапқа алыў карточкасына қосымша етилиўи керек.

Дизимге алынған мүрәжатлар келип түскен пайытынан баслап бир жумыс күнинен кешиктирмей Район хәкимине, оның орынбасарына яки бөлим басшыларына киритиледи, ол

жууапкер бөлімді (хызметкерді) белгилеген халда мүрәжатты көріп шығыу бойынша резолюцияны (тапсырманы) қояды.

Резолюция (тапсырма) қойылған пайыттан баслап бір жұмыс күні дауамында канцелярия бөлімі мүрәжатты орынлаушы сыпатында белгиленген бөлімге (хызметкерге) имза қойдырған халда береді. Бунда орынлаушы етип белгиленген бөлім (хызметкер) тәрәпинен орынлау хакқындағы белги қойылады.

28. Район хакимлигине келип түскен мүрәжатлар ис жүритиуине қабыл етилиуи, бойсыныу тәртибинде мекеме, кәрхана, шөлкем, АПЖ, МПЖларға (кейинги орынларда төменги орган деп аталады) жиберилиуи ямаса тийислилиги бойынша басқа мәмлекетлик органға жиберилиуи мүмкин.

29. Төменги орган тәрәпинен көріп шығылыуы керек болған мүрәжатлар келип түскен күнинен баслап бес күн мүддеттен кешиктирмей хат пенен район хакими, орынбасарлары яки бөлім басшылары тәрәпинен имзаланған тапсырма менен бирге жиберилиуи, бул хакқында мүрәжат етиушиге жазба яки электрон формада хабар берилиуи керек.

30. Егер мүрәжатта бир неше бөлімге тийисли мәселелер бар болса, олардың барлығы мүрәжатты көріп шығыу бойынша орынлаушылар етип белгиленеди. Орынлаушылар арасында биринши болып көрсетилген бөлім басқа бөлім менен биргеликте мүрәжат көріп шығылыуын тәмийинлейди.

31. Мүрәжатты толық, халыс хәм өз уактында көріп шығыу ушын қосымша мағлыұматлар, анықламалар хәм материалларға зәрүрат пайда болған такдирде, усы мүрәжатты көріп шығыушы бөлім мүрәжат етиушиден, сондай-ак, өз уәкиллиги шеңберинде белгиленген тәртиште басқа мәмлекетлик органларынан хәм лауазымлы шахслардан қосымша мағлыұматты сорап алыуы мүмкин. Егер мағлыұмат мәмлекет сырын ямаса нызам менен қорықланатуғын басқа сырлы мағлыұматларды өз ишине алған болмаса, физикалық хәм юридикалық шахслардың хуқықлары, еркинликлери хәмде нызамлы мәплерине, жәмийет хәмде мәмлекет мәплерине зыян жеткизбесе, мәмлекетлик органлар, шөлкемлер хәм олардың лауазымлы шахслары өзлеринен соралып атырған мағлыұматты үш күн ишинде усыныуы шәрт.

32. Егер мүрәжатты көріп шығыу процессинде мүрәжаттың дубликаты келип түссе, усы мүрәжат алдын келип түскен мүрәжат пенен биргеликте көріп шығылады хәмде нәтийжеси бойынша бир жууап бериледи.

33. Егер мүрәжатта ортаға қойылған мәселелер хожалық жүритиуши субъектлер жұмысларына байланыслы болса, олардың уәкиллери мүрәжатты көріп шығыуда қатнасыу ушын өз уәкилликлери шеңберинде тартылады.

Зәрүр жағдайларда мүрәжатларды көріп шығыу ушын Район хакимлиги тәрәпинен тийисли қәнийгелер қатнастырылыуы мүмкин.

34. Қойылған мәселелерди шешиу Район хакимлиги уәкиллиги шеңберине кирмейтуғын мүрәжатлар бес күн мүддеттен кешиктирмей район хакими ямаса бөлім басшысы тәрәпинен имзаланған хат пенен тийисли органларға жибериледи, бул хакқында мүрәжат етиушиге жазба яки электрон формада хабар етиледи.

Мүрәжатты көріп шығыу ушын тийкарсыз рәуиште басқа мәмлекетлик органларына өткериу ямаса қарарлары яки хәрекетлери (хәрекетсизлиги) үстинен шағым етилип атырған органға яки лауазымлы шахсларға жибериу қадаған етиледи.

Егер мүрәжатларда оларды тийисли органларға жибериу ушын зәрүр болған мағлыұматлар болмаса, бул халда олар бес күн мүддеттен кешиктирмей тийкарланған түсиндириу менен мүрәжат етиушиге қайтарылады.

35. Мүрәжатты көріп шығып атырған бөлімнің лауазымлы шахслары өз басламасына көре ямаса мүрәжат етиушиниң илтимасына көре оны есити7ди шөлкемлестириуи мүмкин.

Район хакимлигиниң тийисли бөлімлери яки олардың лауазымлы шахслары мүрәжат етиушиге мүрәжатта көтерилген мәселелер бойынша өз пикирин билдириу хәм мүрәжат бойынша қосымша мағлыұмат усыныу имкәниятын береді.

Зәрүр жағдайларда мүрәжат етиушини еситиуге экспертлерди, қәнийгелерди хәм мәпдар шөлкемлердиң уәкиллерин тартыу мүмкин.

36. Егер мүрәжатта орнына барып үйрениўди талап етиўши жағдай баян етилген болса, сондай-ақ, басқа зэрүр жағдайларда мүрәжатты көрип шығыўшы бөлим мүрәжатты орнында көрип шығыўды тәмийинлеў мүмкин. Мүрәжатты орнында көрип шығыў район хәкими, орынбасарлары яки бөлим басшысының тапсырмасы ямаса оның разылығы менен әмелге асырылады.

37. Мүрәжатты мүрәжат еткен яки басқа шахстың қатнасысыз көрип шығыўдың имканияты болмағанда, олар бөлим басшылары тәрәпинен шақырылыўы мүмкин. Шақырылған мүрәжат етиўши келмеген тақдирде бөлим басшысы оның қатнасысыз көрип шығыў мүмкин емеслиги ҳаққында жуўап жибереди.

38. Мүрәжатлар менен ислеў мүддетлери олар район хәкимлигине келип түскен күннен баслап есапланады. Егер тийисли мүддеттиң соңғы күни дем алыс хәм байрам күнлерине туўры келсе, нәўбеттеги жұмыс күни мүддет тамамланатуғын күн есапланады.

Электрон мүрәжатлар түскен күни қағазға басып шығарылыўы, жұмыс ўақты тамам болғаннан кейин түскен тақдирде болса – нәўбеттеги жұмыс күнинде қағазға басып шығарылыўы керек.

Мүрәжатты дизимнен өткермеўге жол қойылмайды.

Район хәкимине яки оған ўәкиллик берилген басқа лаўазымлы шахсына ғалабалық қабыллаўлар ўақтында түскен хәм орнында шешилген аўызеки мүрәжатларды дизимнен өткерий талап етилмейди. Бунда физикалық шахстың яки юридикалық шахс ўәкилиниң фамилиясы (аты, әкесиниң аты) оның жасаў орны ҳаққындағы мағлыўматлар, мүрәжаттың қысқаша мазмуны, сондай-ақ, оны көрип шығыў нәтийжеси ғалабалық қабыллаў баянламасында көрсетиледи.

39. Арза яки шағым мәселени мазмуны бойынша шешиўи шәрт болған Район хәкимлигине келип түскен күннен баслап он бес күн даўамында, қосымша үйрениў хәм (яки) тексерий, қосымша хўжетлерди сорап алыў талап етилгенде болса бир айға шекем болған мүддетте көрип шығылады.

Арза хәм шағымларды көрип шығыў ушын тексерий өткерий, қосымша материалларды сорап алыў ямаса басқа иләжлар көрий зэрүр болған жағдайларда, оларды көрип шығыў мүддетлери Район хәкими тәрәпинен көби менен бир айға узайтырылыўы мүмкин, бул ҳаққында мүрәжат етиўшиге бөлим баслықлары тәрәпинен жазба яки электрон формада мәлим етиледі.

40. Усыныс Район хәкимлигине келип түскен күннен баслап бир айға шекем болған мүддетте көрип шығылады, қосымша үйрениў талап етилетуғын усыныслар буннан тысқары, бул ҳаққында усыныс киритген физикалық ямаса юридикалық шахсқа он күн мүддетте жазба түрде мәлим етиледі.

41. Айырым жағдайларда Район хәкими ямаса оның орынбасарлары мүрәжатларды көрип шығыў мүддетлерин қысқартыўлары мүмкин.

42. Мүрәжатларды көрип шығыў нәтийжелери бойынша Район хәкимлиги тәрәпинен тийисли қарар қабыл етиледі, бул ҳаққында дәрхәл жазба яки электрон формада мүрәжат етиўшиге хабар бериледи.

Мүрәжатты қанаатландырмаў ҳаққындағы қарарды Район хәкими қабыл етеди.

Мүрәжатқа жуўап хатында мүрәжатта көрсетилген хәр бир мәселе бойынша ўәжлерди бийкар етиўши ямаса тастыйықлаўшы анық тийкарлар (зэрүрликке қарап нызам хўжетлери нормаларына сүйенген ҳалда) болыўы керек.

43. Мүрәжатқа жуўап хаты Район хәкими, орынбасарлары яки бөлим басшылары тәрәпинен имзаланады.

Мүрәжатларға жуўап хаты, мүмкиншилигине қарай, мүрәжат етилген тилде баян етиледі.

44. Физикалық хәм юридикалық шахслар жәмәәт болып мүрәжат еткен жағдайда, олардың мүрәжатлары Нызам талаптарына муўапық көрип шығылады. Бунда мүрәжатқа жуўап мүрәжат еткенлердиң дизиминде биринши болып көрсетилген шахқа яки, олардың талабына көре, басқа шахсқа жибериледи.

45. Физикалық хәм юридикалық шахстың илтимасына көре мүрәжатты көрип шыққан бөлимниң лаўазымлы шахсларымүрәжатқа жуўапты оның мазмунын өзгертпестен түсиндирий, сондай-ақ, жол қойылған қәтелер хәм арифметик қәтелерди өз басламасына

көре яки мүрәжат етиўшиниң илтимасына көре , мүрәжатқа жуўаптың мазмунына байланыстырмаған халда дүзетиўи шәрт.

Мүрәжат етиўшиниң мүрәжатқа жуўапты түсиндириў хәм оны дүзетиў хәққындағы илтимасы ол келип түскен күннен баслап он күн ишинде көрип шығылады.

46. Мүрәжат, онда көтерилген барлық мәселелер Нызам талапларына муўапық көрип шығылған хәм мүрәжат етиўшиге тийисли жуўап берилген жағдайда көрип шығылған есапланады.

Мүрәжат етиўшиге жуўап жиберилген күн мүрәжатты көрип шығыў тамамланған күн есапланады, бул хәққында канцелярия бөлими мүрәжатларды дизимге алыў журналына хәм есапқа алыў карточкасына белги қояды.

47. Жоқары мәмлекетлик органының қадағалаўында турған мүрәжатлар бойынша Район хәкимлиги мүрәжат етиўшиге жиберилген жуўап хатының нусқасын қосымша еткен халда мүрәжатты көрип шығыў нәтийжелери хәққында жоқары мәмлекетлик органына жазба түрде мәлимлеме береді.

48. Көрип шығылған мүрәжатларды хәм олар менен байланыслы материалларды сақлаў канцелярия бөлиминде белгиленген тәртипте әмелге асырылады.

6-бап. Мүрәжатларды көрмей қалдырыў хәм көрип шығыўды тамамлаў.

49. Төмендеги мүрәжатлар көрип шығылмайды:

аноним мүрәжатлар;

физикалық хәм юридикалық шахслардың ўәкиллери арқалы берилген мүрәжатлар, олардың ўәкиллигин тастыйықлаўшы хұжжетлери болмаған жағдайда;

Нызамда белгиленген басқа талапларға муўапық болмаған мүрәжатлар.

50. Мүрәжатты аноним деп табыў канцелярия яки мүрәжатты көрип шығыўшы бөлим басшысы тәрәпинен әмелге асырылады.

Мүрәжат аноним деп табылғанда бул хәққында жуўмақ дүзиледи. Жуўмақта мүрәжатты аноним деп табыў ушын тийкарлар көрсетиледи. Мүрәжатты аноним деп табыў хәққындағы жуўмақ канцелярия меңгеріўшиси яки бөлим басшысы тәрәпинен тастыйықланады.

Район хәкимлигиниң «исеним телефоны»на келип түскен мүрәжатлар Нызамда нәзерде тутылған тәртипте аноном деп табылыўы мүмкин.

Аноним деп табылған мүрәжатлар жуўмақ тастыйықланған ўақыттан баслап қадағалаўдан яки орынлаўдан алынады хәм көрип шығылмайды.

51. Физикалық хәм юридикалық шахслардың ўәкиллери арқалы берилген мүрәжатлар келип түскенде, канцелярия бөлими олардың ўәкиллигин тастыйықлайтуғын хұжжетлери бар екенлигин тексереди.

Егер мүрәжатта физикалық хәм юридикалық шахс ўәкилиниң ўәкиллигин тастыйықлайтуғын хұжжетлери болмаса, бул хәққында канцелярия меңгеріўшиси яки бөлим басшысы тәрәпинен тастыйықланатуғын жуўмақ дүзиледи.

Физикалық хәм юридикалық шахс ўәкилиниң ўәкиллигин тастыйықлайтуғын хұжжетлер жоқ екенлиги хәққындағы жуўмақ тастыйықланған ўақыттан баслап усы мүрәжат көрип шығылмайды, бул хәққында мүрәжат етиўши жазба түрде хабардар етиледи.

52. Мүрәжатлар көрмей қалдырылғанда тийисли жуўмақ дүзиледи, ол район хәким яки хәкимниң 1-орынбасары тәрәпинен тастыйықланады.

Физикалық хәм юридикалық шахс ўәкилиниң ўәкиллигин тастыйықлаўшы хұжжетлер жоқ екенлиги себепли мүрәжатлар көрмей қалдырылғанлығы хәққында мүрәжат етиўши тийисли тәртипте хабардар етиледи.

53. Мүрәжатларды көрип шығыў төмендеги жағдайларда тоқтатылады:

егер такирарланған мүрәжатларда жаңа ўәжлер ямаса жаңадан ашылған жағдайлар келтирилмеген болса, алдыңғы мүрәжат материалларында болса тексеріўлердиң толық материаллары бар болса хәм мүрәжат етиўшиге белгиленген тәртипте жуўаплар берилген болса;

егер мүрәжат етиўши өз мүрәжатын белгиленген тәртипте шығарып алған болса ямаса оны көрип шығыўды тоқтатыў хәққында илтимас еткен болса;

жасау орны, тұрған орны (почта мәнзили), электрон почта мәнзили яки басқа реквизитлары өзгергенлигі хаққында өз ўақтында хабардар етилмегенлигинен шақырыўдың имкәни жоқлығы себепли мүрәжатты мүрәжат етиўшиниң қатнасысыз көрип шығыў имкәнияты болмағанда;

мүрәжатты мүрәжат етиўшиниң қатнасысыз көрип шығыў жоқлығы себепли, район хәкимлиги лаўазымлы шахслары тәрәпинен шақырылған мүрәжат етиўши келмей қалған жағдайда;

егер мүрәжат етиўши физикалық шахс қаза тапқаннан соң мүрәжатты көрип шығыў нызамлы мийрасхорлыққа жол қоймаса.

54. Мүрәжатты көрип шығыўда тоқтатыў хаққындағы шешимди район хәкими яки оның 1-орынбасары қабыл етеди.

Тәкирарланған мүрәжатты көрип шығыў усы Режениң 53-бәнт екинши хатбасына муўапық тоқтатылғанда, мүрәжат етиўши тәкирарланған мүрәжаттың тийкарсызлығы хәм усы мәселе бойынша оның менен жазыспалар тоқтатылыўы хаққында жазба рәўиште хабардар етиледі. Жазыспалар алып барыў тоқтатылған мүрәжат етиўшиден тәкирарланған мүрәжат келип түскен жағдайда, бундай мүрәжатты көрип шығыў мүрәжат етиўшини бул хаққында хабардар етпестен тоқтатылады.

Мүрәжатты көрип шығыў оны шақырып алыў хаққындағы арза бойынша тоқтатылғанда мүрәжат мүрәжат етиўшиге район хәкимлигиниң лаўазымлы шахсларының хаты менен бирге үш күн ишинде қайтарылады. Мүрәжатты шақырып алыў хаққындағы арза нызам бузылыўшылықта анықлаў хәм сапластырыў бойынша ис-иләжлар көрилиўин айрықшалық етпейди.

Мүрәжат етиўши шақырылған физикалық шахстың ямаса юридикалық шахс ўәкилиниң келмей қалғанлығы себепли мүрәжатты көрип шығыўды тоқтатыў хаққында тийисли тәртипте хабардар етиледі.

7-бап. Физикалық шахсларды хәм юридикалық шахслардың ўәкиллерин қабыллаўды шөлкемлестириў

55. Район хәкимлигинде лаўазымлы шахслар тәрәпинен физикалық шахсларды хәм юридикалық шахслардың ўәкиллерин қабыллаў шөлкемлестириледи.

Район хәкими хәм оның орынбасарлары тәрәпинен физикалық шахслардың хәм юридикалық шахслар ўәкиллериниң көшпели жеке қабыллаўлары, сондай-ак ғалабалық қабыллаўлар шөлкемлестириўи мүмкин.

56. Район хәкимлигинде физикалық шахсларды хәм юридикалық шахслар ўәкиллерин қабыллаў белгиленген күн хәм саатларда, қабыллаў кестесине муўапық өткериледи.

Қабыллаў кестеси хәм оны өткерийў ўақты, орны хәмде қабыллаўға алдыннан жазылыў тәртиби хаққындағы мағлыўмат, сондай-ак, қабыллаў тәртиби Район хәкимлигиниң рәсмий веб-сайтында дағазалаў, сондай-ак, хәкимшилик имәратқа хәмме кириў мүмкин болған орынлардағы стендлерге яки басқа техник қуралларға жайластырыў арқалы мапдар шахслар итибарына жеткериледи.

57. Район хәкимлигинде физикалық шахсларды хәм юридикалық шахслардың ўәкиллерин қабыллаў ушын өз алдына хана ажыратылады.

Жеке қаббылаў ўақтында район хәкиминиң шешимине көре хәм мүрәжат етиўшиге бул хаққында хабар берген ҳалда арнаўлы техника қураллары (аудио- хәм видеожазыў, фотосүўретке алыў) қолланылыўы мүмкин.

58. Ауызеки муражатлар менен келген физикалық шахслар хәм юридикалық шахслардың уакиллери канцелярия болиминин баслығы ямаса басқа жууапкер хызметкери, сондай-ак Район хәкимлигинин топар хәм болимлеринин (кейинги орынларда болим деп аталады) басшылары ямаса басқа жууапкер хызметкерлери тәрәпинен қабыл етиледі.

Мүрәжат етиўшиниң шахсын тастыйықлайтуғын хәжетлер тексерилгеннен соң усы Режениң 2-қосымшасына муўапық форма бойынша есапқа алыў карточкасы толтырылады. Есапқа алў карточкасы ауызеки мүрәжат сыпатында дизимге алынады.

59. Физикалық шахсауызеки мүрәжат етип атырғанда өз шахсын тастыйықлаўшы хәжетти, юридикалық шахстың ўәкили болса өз ўәкиллигин тастыйықлайтуғын хәм өз

шахсын тастыйықлаушы хужжетти көрсетиуи керек, ғалабалық қабыллау уақтында келип түскен мүрәжатлар буннан тысқары.

Аўызеки мүрәжатлар реал уақыт режиминде мәлимлеме-коммуникация технологияларынан пайдаланған ҳалда, район ҳәкимлигиниң исеним телефонлары арқалы хәм видеоконференц-байланыс қуралында да берилиуи мүмкин.

60. Канцелярия бөлими қабыллауға келген физикалық шахсларды хәм юридикалық шахслардың ўәкиллерин қабыллауды, сондай-ақ, физикалық шахсларды хәм юридикалық шахслардың ўәкиллерин қабыллау менен байланыслы жумысларды шөлкемлестиреди.

61. Район ҳәкимлигинде физикалық шахсларды хәм юридикалық шахслардың уакиллерин қабыллау канцелярия болими яки тийисли болим хызметкерлери катнасында амелге асырылады.

62. Физикалық шахслар хәм юридикалық шахслардың уакиллерин қабыл етиуши басшы яки уакилликли шахстын корсетпеси бойынша томенде турыушы мамлекетлик органларынын тийисли хызметкерлери хәм қабыллау процессине тартылыуы мүмкин.

63. Егер физикалық шахсларды хәм юридикалық шахслардың уакиллерин жеке қабыллау уақтында муражатта баян етилген маселелерди шешиу Район ҳәкимлигинин уакиллигине кирмеслиги анықланған жағдайда, оларга муражатта баян етилген маселелерди шешиу ушын кайсы органга яки шөлкемге муражат етиу кереклиги тусиндириледи. Бунда физикалық шахслардың хәм юридикалық шахслар уакиллеринин талабы менен бул ҳаккында жазба турде жууап бериледи.

64. Физикалық шахслар хәм юридикалық шахслар ўәкиллериниң көшпели жеке қабыллаулары, сондай-ақ ғалаба қабыллаулар, зәрүр болған жағдайларда қабыллау кестелеринен тысқары өткерилиуи мүмкин. Ғалабалық қабыллаулар үйлерге, басқада имәратларға хәм орынларға бирме-бир кириу арқалы хәм өткерилиуи мүмкин.

65. Физикалық шахслар хәм юридикалық шахслар ўәкиллериниң көшпели жеке қабыллаулары уақтында берилген аўызеки мүрәжатлар усы Режениң 58-бәнтине муўапық хужжетлестириледи хәм дизимге алынады хәмде белгиленген тәртипте қарап шығылады.

66. Ғалабалық қабыллаулар уақтында район ҳәкими хәм оның орынбасарларына келип түскен хәм орнында шешилген аўызеки мүрәжатларға жазба жууап яки электрон формадағы жууап талап етилмейди.

8-бап. Физикалық шахсларды хәм юридикалық шахслардың ўәкиллерин видео-конференц-байланыс қуралларында қабыллауды шөлкемлестириу

67. Физикалық шахс хәм юридикалық шахслардың ўәкили район ҳәкимине ямаса оның орынбасарларына видео-конференц-байланыс қуралларында мүрәжат бериуи, алдыннан тастыйықланған арнаўлы мәлимлеме-коммуникация технологияларын қоллаған ҳалда видео-конференц-байланыс кесте арқалы амелге асырылады.

68. Буның ушын мүрәжат етиуши белгиленген тәртипте талапнама менен мүрәжат етеди. Арза электрон формада берилиуи мүмкин.

Талапнамада төмендегилер көрсетилиуи керек:

физикалық шахс ушын – мүрәжат етиушиниң фамилиясы (аты, әкесиниң аты), оның жасаў орны ҳаққындағы мағлыўматлар;

юридикалық шахстың толық атамасы, оның жайласқан орны (почта мәнзили) ҳаққындағы мағлыўматлар;

электрон почта мәнзили;

байланыс телефоны хәм/яки факс номери;

видео-конференц-байланыс өткериуе қолай сәне хәм уақыт;

мүрәжат тили;

мүрәжаттың қысқаша мазмуны.

Мүрәжат етиушилердиң ўәкиллери арқалы берилген мүрәжатларға олардың ўәкиллигин тастыйықлаушы хужжетлер қосымша етиледи.

69. Видеоконференц-байланыс арқалы келип түскен мүрәжатлар келип түскен пайыттан баслап бир жумыс күнинен кешиктирмей канцелярия тәрәпинен дизимге алыныуы хәм район ҳәкимине киритилиуи керек.

70. Район хэкими талапнаманы көрiп шығып, видео-конференц-байланыс арқалы көрiп шығыу яки көрiп шықпау хаққында қарар қабыл етеди.

Қабыл етилген қарар, видео-конференц-байланыс арқалы мүрәжатты көрiп шығыу ўақты хәм орны хаққында район хэкимлиги физикалық хәм юридикалық шахсларды белгиленген тәртипте ескертеди.

71. Видео-конференц-байланыс арқалы мүрәжатты қабыллау кестеси өзгерген жағдайда, канцелярия бөлими алдыннан (электрон почта, байланыс телефоны хәм/яки факс номерлери, почта х.т.б.) арқалы ескертиу керек.

72. Видео-конференц-байланыс арқалы келип түскен мүрәжатлар аўызеки мүрәжат сыпатында усы Режеде белгиленген тәртипте дизимге алынады хәм көрiп шығылады.

9-бап. Физикалық хәм юридикалық шахслардың хуқықлары

73. Мүрәжатлар район хэимлиги тәрeпинен көрiп шығылып атырғанда физикалық хәм юридикалық шахслар төмендеги хуқықларға ийе:

мүрәжатты көрiп шығыудың барысы хаққында мағлыўмат алыу;

ўәжлерди жеке өзи баянлау хәм түсиниклер бериу;

мүрәжатты тексериу материаллары хәм оны қарап шығыу нәтийжелери менен танысыу;

қосымша материаллар усыныу ямаса бундай материалларды басқа уйымлардан талап етип алыу хаққында илтимас етиу;

адвокат жәрдемiнен пайдаланыу;

мүрәжатты қарап шығыудан тоқтатыу хаққында ямаса мүрәжатқа жухапты түсиндириу хәм (яки) оны дүзетиу хаққында илтимас етиу;

өз мүрәжатын ол қарап шығылғанға шекем хәм қарап шығылып атырған ўақытта мүрәжат бойынша шешим қабыл етилгенге шекем жазба ямаса электрон түрде арза бериу жолы менен шақырып алыу;

мүрәжатты қабыл етиуден ямаса қарап шығыудан нызамға қайшы түрде бас тартылыуы ўстинен бойсыныу тәртибинде жоқары турыўшы уйымға ямаса тиккелей судқа шағым етиу.

Физикалық хәм юридикалық шахслар нызам хўжетлерине муўапық басқа хуқықларға да ийе болыуы мүмкин.

74. Физикалық хәм юридикалық шахслар район хэким хәм оның орынбасарлары тәрeпинен мүрәжатларды көрiп шығыуда өзлериниң қатты-хәрекетлери менен басқа физикалық хәм юридикалық шахслардың хуқықларын, еркинликлерин хәмде нызамлы мәплерин, сондай-ақ, жәмийет хәм мәмлекет мәплерин бузбауы керек.

10-бап. Мүрәжатларды көрiп шығыуда район хэкими хәм оның орынбасарларының хуқық хәм еркинликлери

75. Мүрәжатларды көрiп шығыуда район хэкими хәм оның орынбасарлары төмендеги хуқықларға ийе:

мүрәжатты қарап шығыу ушын зәрүр болған мағлыўматты белгиленген тәртипте сорау хәм алыу;

мүрәжат етиўши яки оның ўэкилин олар жоқлығында мүрәжатты қарап шығыу мүмкин болмағанда ямаса мүрәжатты тыңлау ушын шақырыу;

билип турым жалған мағлыўматлар көрсетилген мүрәжатты тексериу себепли келтирилген шығынлардың орнын өтеу хаққында судқа мүрәжат етиу;

Район хэкимлиги хәм оның лаўазымлы шахслары нызам хўжетлерине муўапық басқа хуқықларға да ийе болыуы мүмкин.

76. Район хэкимлиги хәм оның лаўазымлы шахслары:

мүрәжатлар хаққындағы нызамхўжетлери талапларына бойсыныуы;

мүрәжат етиўшиге оның хуқықлары, еркинликлери хәм нызамлы мәплерине тийисли хўжетлер, қарарлар хәм басқа материаллар менен танысып шығыу имканиятын, егер олар мәмлекетлик сыр ямаса нызам менен қорғалатуғын басқада сыр болған мағлыўматларды өз

ишине алмаса, физикалық хәм юридикалық шахслардың хуқықлары, еркинликлери хәм ыызамлы мәплерине, жәмийет хәм мәмлекет мәплерине зыян келтирмесе. Тәмийинлеу;

мүрәжат етиўшиге қарап шығыў нәтийжелери хәмде қабыл етилген қарар хәққында мүрәжат қарап шығылғаннан соң жазба ямаса электрон түрде дәрхәл хабарлаўы, ғалаба қабыллаўлар ўақтында түскен хәм орнында шешилген аўызеки мүрәжатлар буған кирмейди;

мүрәжат бойынша қабылланған қарар үстинен, егер физикалық ямаса юридикалық шахс булл қарарға разы бомаса, шағым етиў тәртибин түсиндириў;

мүрәжатты қарап шығыў нәтийжелерине көре қабыл етилген қарардың орынланыўын қадағалаў;

ыызамға қайшы хәрекетлерди (хәрекетсизликти) сапластырыў бойынша дәрхәл иләжлар көриўи, физикалық хәм юридикалық шахслардың хуқықлары, еркинликлери хәм ыызамлы мәплери бузылыўын келтирип шығарыўшы себеплер хәм шараятларды өз ўәкиллиги шеңберинде анықлаў;

физикалық шахс, оның ўәкили, олардың шаңарақ ағзалары , юридикалық шахс, оның ўәкили хәм юридикалық шахс ўәкилинің шаңарақ ағзалары олардың мүрәжатлары себепли куўдаланыўын белгиленген тәртипте сапластырыў;

егер физикалық хәм юридикалық шахсқа оның хуқықлары, еркинликлери хәмде ыызамлы мәплери бузылыўы нәтийжесинде материаллық зыян ямаса мораллық зыян келтирилген болса, ыызамда белгиленген тәртипте материаллық зыянның орнын қаплаў ямаса мораллық зыянды компенсациялаў иләжларын көриўи шәрт.

Район хәкимлигиниң лаўазымлы шахслары ыызам хўжетлерине муўапық басқа хуқықларға да ийе болыўы мүмкин.

11-бап. Мүрәжатлардың қарап шығылыўын мониторинг етиў хәм қадағалаў

77. Район хәкимлигиниң лаўазымлы шахслары өз структуралық бөлимлери тәрөпинен мүрәжатлардың қарап шығылыўы үстинен турақлы мониторинг хәм қадағалаўды әмелге асырады, олардың толық , қалыс хәм өз ўақтында қарап шығылыўын тәмийинлеў иләжларын көредди.

78. Мүрәжат район хәкими тәрөпинен қадағалаўға алынады хәм қадағалаўдан шығарылады.

Аралық жуўаплар берилген хәм толық қарап шығылмаған мүрәжатлар қадағалаўдан алынбайды.

79. Канцелярия бөлими келип түскен, қарап шығылған, қанаатлантаырылған, қанаатландырылмаған, қарап шығылмаған мүрәжатлардың статистикалық есабатын жүритеди.

Район хәкимлиги физикалық хәм юридикалық шахслардың хуқықлары, еркинликлери хәм ыызамлы мәплери, сондай-ақ, жәмийет хәм мәмлекеттиң мәплери бузылыўының келтирип шығарыўшы себеплерди анықлаў хәм сапластырыў мақсетинде хәр шеректе мүрәжатларды улыўмаластырыў хәм таллаўды тәмийинлейди.

Мүрәжатларды улыўмаластырыў хәм таллаў нәтийжелерине көре канцелярия бөлими тәрөпинен мүрәжатлар менен ислесиўдиң улыўма көрсеткишлери, мүрәжатларда тез-ьез көтерилген мәселелер, мүрәжатларды қарап шығыў жуўмақлары бойынша анықланған тийкарғы кемшиликлер хәм ыызамбузыўшылықлар, физикалық хәм юридикалық шахслардың хуқықлары, еркинликлери хәм ыызамлы мәплери, сондай-ақ, жәмийет хәм мәмлекет мәплери бузылыўын келтирип шығарыўшы себеплерди сапластырыў мақсетинде көрилген иләжлар сәўлелендирилген мағлыўматлар (шолыўлар) дүзиледи хәмде район хәкимине мүрәжатларды қарап шығыўдың ыызамлылығын тәмийинлеў хәм нәтийжелилигин асырыў, физикалық хәм юридикалық шахслардың хуқықлары, еркинликлери хәм ыызамлы мәплери, сондай-ақ, жәмийет хәм мәмлекеттиң мәплери бузылыўын келтирип шығарыўшы себеплерди сапластырыў, ыызам хўжетлерин жетилистириў бойынша усыныслар киритеди.

Мүрәжатларды улыўмаластырыў хәм таллаў нәтийжелерине көре дүзилген мағлыўматлар район хәкимлигиниң рәсмий веб-сайтында жәрияланады.

80. Канцелярия бөлими хәр шеректе Қарақалпақстан Республикасы Министрлер Кеңесине мүрәжатлар менен ислеў хәққында есабат усынып барады.

81. Мүрәжатларды қарап шығыу нәтижелери район хәкимлигиниң рәсмий веб-сайтында, баспа хәм электрон ғалаба хабар куралларында хәр айда жәрияланыуы мүмкин.

12-бап. Жуўмақлаўшы тәртиплер

82. Физикалық хәм юридикалық шахслардың мүрәжатларын қабыллау хәм қарап шығыуды ыызамға қайшы рәуиште бийкарлау, оларды қарап шығыу мүддетлерин кеширимли себеплерсиз бузыу, жазба яки электрон формада жуўап жибермеслик, физикалық хәм юридикалық шахслардың мүрәжатлары хәққындағы ыызам хәжжетлерине қайшы қарар қабыл етиу, физикалық хәм юридикалық шахслардың бузылған хәққылары тиклениуин, мүрәжат бойынша қабыл етилген қарадың орынланыуын тәмийинлемегенлик, физикалық шахслардың жеке турмысы хәққындағы яки юридикалық шахслардың жумысы хәққындағы мағлыұматларды олардың разылығысыз әшкара етиу, физикалық хәм юридикалық шахсты мүрәжат еткенлиги мүнәсибети менен яки билдирилген пикири хәм мүрәжатындағы сын ушын изине түсиу, сондай-ақ, физикалық хәм юридикалық шахслардың мүрәжатлары хәққындағы ыызам хәжжетлерин басқаша тәрзде бузыу ыызамға муўапық жуўапкершиликке себеп болады.

83. ыызам хәм усы Реже талапларына бойсыныуды тәмийинлеу ушын жуўапкершилиқ район хәкими хә оның орынбасарларына, канцелярия бөлими хәм тийисли структуралық бөлимлер басшыларына жүкленеди.

84. Физикалық хәм юридикалық шахслардың арзасы, шағымы усы мүрәжат бойынша ыызамға қайшы қарар қабыл еткен лаўазымлы шахслар тәрәпинен қанаатландырылған жағдайда, арза ямаса шағым бериу хәм оны қарап шығыу менен байланысly зыянның орны, арзаны, шағымды қарап шығыу ушын тийисли лаўазымлы шахсларының талабы менен орынларға барыуға байланысly жумсалған қәрежетлердиң хәмде усы ўақыт ишинде жойтылған ис-хәқының орны мүрәжат етиушиге суд тәртибинде қапланады.

Суд тәртибинде мораллық зыян да компенсация етилиуи мүмкин.

Физикалық хәм юридикалық шахстың арзасын ямаса шағымын қарап шығыуда ыызам талапларының бузылыуына байланысly оған келтирилген материаллық зыянның орнын қаплау хәм мораллық зыянды компенсация етиу сыпатында район хәқимлиги тәрәпинен төленген қаржылар айыпкер шахстан регресс тәртибинде өндирилип алыныуы мүмкин.

85. Мүрәжатлар хәққындағы ыызам актлериниң бузылыуы, сондай-ақ, жала хәм намысқа тийиуден ибәрат болған мүрәжаттың берилиуи белгиленген тәртипте жуўапкершиликке себеп болады.

Мойнақ районы хакимлигинде физикалық хам юридикалық шахслардын муражатлары менен ислесу тартиби хақында Режеге
1-косымша

Мойнақ районы хакимлигинде физикалық хам юридикалық шахслардын муражатлары менен ислеу
СХЕМАСЫ

Басқышлар	Субъектлар	Илажлар	Орынлау мүддетleri
1-басқыш	Физикалық хам юридикалық шахслар	Район хакимлигине муражатларын беруі	Арза беруішиниң қәлеўине көре
2-басқыш	Район хакимлиги Канцелярия	1.Муражатларды қабыл етиуі хам дизимге алыу, муражатта баян етилген мәселелерди үйрениуі 2.Муражатларды көрип шығыу хам район хакимлиги курамындағы бөлимди белгилеу бойынша резолюцияны (тапсырмань) имзалау ушын хакимге киритиу. 3.Муражатларды район хакимлигиниң жууапкер бөлимине орынлау ушын жибериу.	1-2) Муражат келип түскен пайттан баслап бир ис күнинен кешиктирместен 3) Резолюция (тапсырма) имзаланған пайттан баслап бир ис күнинен кешиктирместен.
3-басқыш	Район хакимлиги курамындағы бөлимлер	Муражатларды тийислиги бойынша басқа мәмлекетлик органына жибериу хам булл хақында муражат етиушиге жазба яки электрон формада хабарлау	Бес күн ишинде
	Район хакимлигиниң курамындағы бөлимниң жууапкер хызметкери	Муражатты төменги буўында туруышы мәмлекетлик органына жибериу хам булл хақында муражат етиушиге жазба яки электрон формада хабарлау	
		Муражатты ис жүритиуіге қабыл етиуі	
3-басқыш	Район хакимлигиниң курамындағы бөлимниң жууапкер хызметкери	Муражатларды көрип шығыу, нәтижесине көре жууап хатын таярлау	Арза хам шағымларды көрип шығыу қосымша рәуиште үйрениу талап етилмесе, муражат келип түскен пайттан баслап он бес күнинен кешиктирместен
			Қосымша рәуиште үйрениу талап етилсе, муражат келип түскен пайттан баслап бир айға шекем болған мүддет ишинде
3-басқыш	Район хакимлигиниң курамындағы бөлимниң жууапкер хызметкери	Муражатларды көрип шығыу, нәтижесине көре жууап хатын таярлау	Арза хам шағымларды көрип шығыу ушын тексериу өткериу, қосымша мағлыұматларды сорап алыу яки басқа ис-иләжларды көриу зәрур болған жағдайларда, арза яки шығымды көрип шығыу мүддети район хакимлиги тәрепинен узағы менен бир айға узайттырылыуы мүмкин хам булл хақында муражат еткенге билдириледи.
			Усынысларды көрип шығыу бир айдан кешиктирместен
3-басқыш	Район хакимлигиниң курамындағы бөлимниң жууапкер хызметкери	Муражатларды көрип шығыу, нәтижесине көре жууап хатын таярлау	Қосымша рәуиште үйрениу талап етегуын усыныслар буннан тыскары, булл хақында усыныс кириткен физикалық яки юридикалық шахқа он күнлик мүддет ишинде жазба түрде билдириледи.
			1)Көрип шығыу нәтижелери бойынша жууап хаты имзаланған күнде 2-3)Муражат етиушиге жууап жиберилген күнде
4-басқыш	Район хакимлиги яки оның курамындағы бөлимлер	1.Муражат етиушиге жазба формада жууап хатын жоллау. 2.Муражаттың көрип шығылыуы жоқары туруышы мәмлекетлик органдары тәрепинен қадағалауға алынған жағдайларда оларға мағлыұмат беруі. Муражатты көрип шығыу тамамланғанлығын белгилеу	

Мойнак районы хақимлигинде физикалык хам
юримкалене шахслардын муражатлары менен
ислесну тартиби хақкында Режеге
2-косымша

ЖИСМОНИЙ ВА ЮРИДИК ШАХСЛАРНИНГ МУРОЖААТЛАРИНИ ҚАЙД ЭТИШ КАРТОЧКАСИ

Тартиб рақами:	Савол:
Мурожаат қилувчи:	
Манзили:	
Мурожаат келиб тушган сана:	Мурожаат қилувчилар сони:
Мурожаатнинг шакли:	Варақлар сони:
Қабул шакли:	Дубликат/такрорий
Мурожаатнинг тури:	Олдинги мурожаатнинг санаси ва рақами:
Назорат тури:	
Мурожаатнинг қисқача мазмуни:	
Резолюцияни (топширикни) имзолаган рахбар:	
Рахбарнинг резолюцияси (топшириғи):	Бажариш муддати:
Таркибий бўлинма:	Ижрочи:

Мурожаатларни кўриб чиқишнинг ҳолати		
Юборилган сана	Қаерга юборилган	Жавоб хатининг рақами ва санаси
Муддати узайтирилган:	Ким томонидан: (имзо)	
Жавоб хати келган сана:		
Кўриб чиқиш натижаларининг қисқача мазмуни:		
Назоратдан олинди (ким томонидан):	Бажарувчининг имзоси:	
Сана:	Бажарилган сана:	
Мурожаатни куриб чиқиш муддати бузилганлиги хақидаги белги:		

Мойнақ районы хәкиминиң
2018-жыл « 28 » май
05/344 -санлы шешимине
2-қосымша

**Мойнақ районы хәкимлигиниң өз күшин жойтқан деп санланатуғын шешимлери
ДИЗИМИ**

1.Мойнақ районы хәкиминиң 2015-жыл 1-май күнги «Қарақалпақстан Республикасы Министрлер Кеңесиниң 2015 жыл 6-апрелдеги ««Қарақалпақстан Республикасы Министрлер Кеңесинде физикалық хәм юридикалық шахслардың мүрәжатлары менен ислесиў тәртиби туўралы» Үлгили ыызамды тастыйықлаў ҳаққында»ғы 82-санлы қарары ҳаққында» 05/344-санлы шешими.

2.Мойнақ районы хәкиминиң 2017-жыл 14-сентябрь күнги 09/1060-санлы шешими.